

Motion till riksdagen

1988/89:U583

av Carl Frick (mp)

Konsumentskyddet och EG

När Sverige i enlighet med riksdagens beslut den 4 maj 1988 skall anpassas till EG kommer det inte att bli lätt för landets konsumenter.

I EG:s vitbok § 13 heter det: "Exempel på tekniska hinder är de olika standardbestämmelser för diverse produkter som de enskilda medlemsstaterna har antagit av hälso- eller säkerhetsskäl eller för att skydda miljön eller konsumenterna." Grundregeln är med andra ord att nationella regler för miljöskydd, kemikalie-, läkemedels- och livsmedelskontroll betraktas som handelshinder.

I EG:s vitbok § 58 heter det: "att ifall en vara är lagligt tillverkad och marknadsförd i medlemsstat finns ingen anledning till att den inte skulle kunna säljas fritt inom hela gemenskapen". Grundregeln är att de lägsta kraven blir normgivande för alla länder. Någon självständig svensk kontroll av kemikalier, läkemedel och livsmedel kan knappast behållas och definitivt inte när det gäller importvaror.

Konkret riskerar vi med andra ord att det mångåriga arbete som vi har genomfört i Sverige för att skydda konsumenterna skall slås sönder.

De regler som finns har tillkommit av tre grundläggande skäl:

1. Folkhälsan
2. Arbetsmiljön
3. Allmänna miljövillkor

Dessa har varit så viktiga att vi har lagt ner mycket möda på dem i Sverige även om vi tyvärr inte har varit duktiga på att se till att de efterlevs i praktiken.

Sveriges riksdag har beklagligtvis genom beslutet den 4 maj 1988 frånhänt de svenska arbetarna delar av arbetsmiljöskyddet och konsumenterna deras möjligheter att veta vad det är de köper.

Det sägs ofta att det är konsumenten som styr vad som skall tillverkas och säljas. För dåliga produkter skulle det då inte finnas plats. Om så hade varit fallet skulle vi inte behöva livsmedelsverket och konsumentverket.

Hur de fria marknadskrafterna verkar då det inte finns någon kontrollfunktion visar de erfarenheter som vi har gjort när videon slog igenom. Videoindustrin satsade då helhjärtat på våld och porr och det har inte varit möjligt att komma till rätta med detta problem eftersom videogram ligger skyddade bakom vår tryckfrihetslagstiftning.

Vi ser här tydliga exempel på att tillverkarna och säljarna sitter med en stor övertygelsemakt och att konsumenterna har det mycket svårt att värja sig mot dåligheter. Den besvärliga situationen förstärks genom att vårt samhälle blir alltmer tekniskt och svåröverskådligt. Det är en orimlighet att

konsumenterna skall kunna klara av alla upptänkliga kemiska beteckningar och ha kvalificerade uppfattningar om huruvida kemikalier är farliga eller ej. Konsumentens roll som styrare av marknaden urholkas stadigt. Konsumenterna måste ha hjälp för att kunna klara sin svåra uppgift. I en rad motioner från miljöpartiet de gröna tas olika redlighetsfrågor upp som alla pockar på sin lösning.

Citaten ur EG:s vitbok visar att konsumenterna kommer att få det mycket svårare än i dag. Samtidigt har det under ett antal år varit så att konsumentverket har fått nedskurna anslag för sina betydelsefulla uppgifter. EG-anpassningen ställer nu mycket större krav på att vi får myndigheter med kunskaper och makt – myndigheter som kan agera självständigt och göra bra utredningar och hjälpa till med att det utvecklas en väl fungerande konsumentupplysning och konsumentvägledning. Dessa myndigheter och andra som är inblandade i arbetet att skydda konsumenterna måste stärkas kraftigt och det går inte att fortsätta den faktiska nedrustningen av dem.

I en motion om KÖPFRID föreslås att det skall byggas upp kommunala informationscentraler till vilka konsumenterna kan vända sig för att få en allsidig och samlad information om urvalet inför ett förestående köp. Det nuvarande systemet med kommunala konsumentvägledare har inte varit tillräckligt effektivt och har på många håll av njugghet inte kunnat utvecklas.

Mycket viktiga delar av en varus kvalitet ligger i hur den har producerats. I dag har vi starka strömningar mot metoder som innebär olämplig djurhållning och odlingsmetoder som medför bruk av jordbruksgifter och konstgödsel. Detta innebär att vi i Sverige måste kunna ställa krav på produktionsätt på de produkter som vi importerar. Sker inte detta kommer svenska producenter i en oförmånlig ekonomisk situation genom ojäst konkurrens och viktiga hälso- och naturvärden kan gå till spillo.

Hemställen

Med stöd av ovanstående hemställer jag

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den skyndsamt skall utreda hur ett kraftigt förstärkt konsumentskydd på alla nivåer i samhället skall kunna byggas ut inför Sveriges EG-anpassning i enlighet med vad som sägs i motionen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att EG-anpassningen inte skall få innebära försämringar för konsumentskyddet,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de fall av EG-anpassning som beslutas alltid skall innebära ett bättre konsumentskydd,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att EG-anpassning inte skall få innebära försämringar i djurskydd och djurhållning,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att EG-anpassning inte skall innebära att vi i Sverige tvingas använda kemikalier som vi har tagit avstånd från eller vill ta avstånd från av skilda hälso- och miljöskäl,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att EG-anpassning inte skall innebära att svenska jordbrukare/producenter utsätts för ojust konkurrens.

Mot. 1988/89
U583

Stockholm den 24 januari 1989

Carl Frick (mp)